

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke:

More og Romsdal
Vanylven

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Emne:

Transport av Høy.

Bygdelag:

Oppskr. av:

Gullik Brekke

Gard:

(adresse):

Sylte i Vanylven

G.nr.

32

Br.nr.

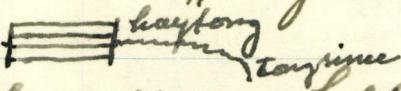
4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Etter eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 ja, på de små gårde som ikkje fore best, må dei vera det i Byratog (Baretang)
 På de større gardar brukte de å gjøyre høyet
 Før 1885-90 brukte de høyslede, d. v. s. slede
 med meier under. Der bruktes då å gjøyre
 visse vegar (då råhøy) Dei var tett belagd
 med lunnar, so sladen glied lett på dei
 Omkr. 1890 byrjar bruket å austkaffe seg
 høysvogn, d. v. s. vogn med hjul under.
 Fra 1915-16 kosta det bruket seg høysvogn
 på høysvognene slik at ein slapp å bruke
 Tong å Tongsimme, d. v. s. ei ribbeprind som
 ein brukte å legge på høylasset å gjøyre
 (presse) til med en "tongsimme" i et stort
 Tang
 I stia i utmarken er helt slutt heromkring
 Det slutta ein med omkr. 1900

Om holdt seg lengst på dei små gårder

2 Transporten av rått høy forjær på de fr:
 skjellige gårde, i Volda, Balsfjord, og i Nord-
 fjord har ey seitt at folk sloyer, d. v. s. droge
 høyet fra keralt høyde til gards, på lauv-
 rille lefjörtebussker ^{fløtt} Denne sloys transport
 foregår kare på gårde som er so brotte, at
 ein ikkje kann bruke best. På gårde som

66
 Mann berede hestehjelp, kjævre ein høyt
 tilgards og til hest, enten med böygogge
 eller med sloperne.

På sloge kunde ein draze opptil $\frac{1}{2}$ hest-
 lass i gangen. Ein sloge lesser ein frå
 alter til framme, fr å få det tungt nokk
 framme. Eitt Döratang er 3 farnne langt
 å er dobbel mid i lykkji på mitten.

(Det Döratang) Mid dette gyver (surve)
 ein til en bær, legger det doble tang på
 marken, kjemmer høyt i jamne små kjøn-
 ner, legg fyrst den eine opp på den andre,
 so 2 å 3 kjemmer til, mid lidt framskot
 fr kvar, slik at bœra, når ein skal ta
 ho på seg, ligg høyt opp om hoovudet, å ildje
 slik at ho sigje ned om rova, so ein ildje
 får gå. Det er av stor vikt at bœra er lazd
 god, å lazd slik at ho er god å bære.

Det må helst vera too som hjelpes å mid
 å jyre d. v. s. de stikker begge tauender i
 gjennom hovda i bukken, trekkji so kvar
 sin vig i bœratandane so langji att
 byre er fastklemd. Da löyser den
 som skal bære bœra lidt på sitt tang,
 smutter so inn i bukka mid høye hand,
 å strekkjer i tanget so ^{han} det vert fast til bœra
 Den andre åpner så lidt på sitt tang, so
 beraren slipp inn i det mid venstre handi.
 So surra du då begge til so bœra er fast
 til beraren. Han hisper so god opp de lause
 bœretangender, reis seg mid bœra, medan
 den andre steva på bœra attanf, for å
 hjelpe beraren opp. Dœra vert klara av mid
 er rive under, fr at ein ildje skal draze ut=

over markene laust høy. Ein bærer børen
bedst når ein held tauget opp på borden
Et godt barn kan god greie å hjelpe
til med å reise opp ein bær høybærer.

I gamle dage da folk drev med høypløst
i fjellvidene, måtte det høy de fann der
mises ned til kjøpeplassar. Ten her
gamle marker å namn so som "Hessing-
steinen" Meisplassen, Meisbøla, m. m.

Meisa var ei griskonda mot av tau
stærk nok til å tale at den ^{full av høy} gjekk ut
fr høye hamrar full av høy.

I seinare tid ¹⁹⁰⁵ bruktes løypestrang
Trillebær bruktes ikkje her til høyfott-
ning, derimot bruktes lette høyvogner til
å dra på høy til husjer med, der dei ikkje
blev klaperive. På nedloyde busmanns
plasser, hvor der konkte står att loda
kjøper ein oftast høyfot heim på vinter-
fjor, da det ofter er veglaust til bodeane
avsideliggande småbær.

Skindelig bruktes her å kjøpe høy på høyvogne
Vogn med to hjul under, å som her kladdning
over hjula. Samnt hjulslode kjem av at ein
i tia da vogn blei høyta med slede, bruktes to
hjul under slede slik at når det var slande
å kjøpe med hjul, tok ein dei undan, å
kjøpte på meiane istaden fr på hjul.

Her såg ein slik hjulslode i min ungdoms-
tid fr ca 62 år sia. No bruktes dei ikkje
No bruktes berre høykarm å kjøpe høyfot
i. Høykarm er en sprinkelkarm som ein
set fast på høyvogna, å som ein fyller med
høy utan å gjyre det til.

almindelig benyttes en best til a Hjøyre
kvarter høylass. Der som dei forar too
bestar benyttes det fleire vogne slik
at kvar best hev ei vogn.

5 Transporten ved fellesløft kan eg
ikkje gi utgreiing om, da ber ikkje
er fellesløft eller selerløft.
Her er berre eit tilfelle, ein nedloyd
gard langt tildals. Der til, eller ut-
tore, a Hjøyre ditt eller høy eller
tore det berrekar vi a hjelpes at a
brøyte opp vinterveg i snø, a so
Hjøyre atti efter kvarandre.

Eg hev efter bedste evne
besvart spørsmålene; om det
kan vere til noen hjelp eller
ei fr Om, er uvist fr mig
Jeg har litt bedst at besvare
punktvis hvert spørsmål fr
sig i nummerorden.

Da jeg er av den gamle skole
a berber helst riktig, tiltrøds
fr at jeg er Bondemann, vil det vere
lidt kauderwalskt a besvare de
stille spørsmål på belauding av
landsnobil og riktig.

Jeg hev Om undskyldde mig
fiel. Med ønsket om et felles
Godt Nyttår takker jeg fr
det gamle og tyger

Arbødigst
Geirik Brette